

Η ουσία του αθλητισμού και πως την καταστρέφουμε... (Ιωάννα Μάστορα, Δρ Φιλοσοφίας Παν/μίου Αθηνών)

/ [Πεμπτουσία](#)

Σήμερα, η πλειονότητα των αθλητικών προγραμμάτων ασχολείται με την κατασκευή του ανθρώπινου σώματος και το μηχανισμό κίνησής του σύμφωνα με τους παγκόσμιους φυσικούς νόμους που αφορούν την κίνηση. Πολλά από τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν έρευνες για τις νευρομυϊκές τάσεις, για τις εφαρμογές των φυσικών νόμων στην ανθρώπινη κίνηση, τη βιομηχανική και την ανατομία της κίνησης.

Από φιλοσοφικής απόψεως, το κέντρο της ανθρώπινης κίνησης είναι η ανθρώπινη οντολογική αρμονία. Η ανθρώπινη κίνηση μπορεί να υποταχθεί σε μια ξένη τελολογία, να παραμορφωθεί, αλλά ποτέ χωρίς βίαιη επέμβαση και χωρίς έξωθεν διάσπαση και ανατροπή της αρμονικής διαδικασίας.

Ερωτήματα αναδύονται για τον πολιτισμό του σώματος, όπως «τι είναι σώμα», «ποια η σχέση του με την ψυχή και το πνεύμα», «τι αποδεικνύει το αθλητικό σώμα»; Έχω σώμα σημαίνει ότι αντιλαμβάνομαι το σώμα μου έσωθεν και έξωθεν ως ένα ενδοχρονικό και ενδοχωρικό όριο της οντικής μου ύπαρξης, ως έναν τρόπο του «παρείναι» και λαμβάνω διά του σώματός μου μέρος στην κοσμική αρμονία του σύμπαντος.

Το αθλητικό σώμα αποδεικνύει ησυχία και κίνηση, καταπόνηση και παιδεία. Στην επίτευξη της αθλητικής επίδοσης, του υπερθεάματος, ή της πολιτικής σκοπιμότητας με χρησιμοθηρικά και ωφελιμιστικά κίνητρα, παραβιάζεται η φύση και η βιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού. Η φαρμακοδιέγερση, η βιοτεχνολογία, η μοντέρνα γενετική και η χημεία, τα εργαστηριακά πειράματα απασχολούν σε καθημερινή βάση τους ειδικούς επιστήμονες. Ηθικά προβλήματα τίθενται επί τάπητος, όπως αν και πότε παραβιάζεται η βούληση του ανθρώπινου προσώπου, οι βιολειτουργίες του; Επιπλέον, στις μέρες μας παρατηρούνται φαινόμενα βίας κι επιθετικότητας, γιγαντισμού και κατανάλωσης ακόμη και στον νεανικό αθλητισμό. Το αθλητικό φαινόμενο απομακρύνεται από την ουσία και την ταυτότητά του, ο άθλος γίνεται αθλιότητα και το αθλητικό γεγονός το αστραφτερό περίβλημα ενός σάπιου μήλου. Τα κυριότερα αίτια αριθμούνται ως κάτωθι:

-Η κρίση των ηθικών και κοινωνικών αξιών οδηγεί στην έλλειψη προσανατολισμού του τι είναι σωστό ή λάθος, καθώς οι παραδοσιακές αξίες έχουν καταρρεύσει.

-Η απώλεια των στενών διανθρώπινων σχέσεων και η δράση στην ανωνυμία.

-Ο περιορισμός του χώρου κίνησης. Δεν υπάρχει περιθώριο για τους νέους να ξεδώσουν.

-Η βελτίωση των σκληρών συνθηκών ζωής, αφήνουν στον έφηβο περίσσεια δυνάμεων που κάπου θα εκτονωθεί.

-Η αύξηση των κοινωνικών προτύπων επιτυχίας που εκφράζεται μέσα από την κατοχή και κατανάλωση προϊόντων.

Γύρω από τη βία του αθλητισμού έχουν αναπτυχθεί πολλές θεωρίες όπως η θεωρία των ορμών & των ενστίκτων, της ψυχικής ματαίωσης, η θεωρία της πειθούς και της μίμησης, η θεωρία της ετικέτας, η θεωρία της καθημερινότητας. Όλες αυτές όμως είναι μονοδιάστατες. Αντίθετα, η θεωρία της πολυδιάστατης αιτιολόγησης προσπαθεί να επισημάνει περισσότερους παράγοντες. Τέτοιοι είναι ο ρόλος των ΜΜΕ, το κοινωνικοπολιτικό σύστημα αξιών, η κοινωνικοποίηση του ατόμου, ο

τύπος του αθλήματος, οι στόχοι της αθλητικής απόδοσης-επίδοσης.

Το 1994 ο Καθηγητής Jim Parry στην 34η Σύνοδο της Δ.Ο.Α.,στην ομιλία του «Ηθικές και πολιτιστικές διαστάσεις του Ολυμπισμού και η εφαρμογή τους στην Εκπαίδευση», αναφέρει ότι οι αγώνες ναι μεν στηρίζονται σε αξίες, αλλά αυτό δε σημαίνει ότι θα παίζονται ηθικά. Τέσσερα χρόνια αργότερα ο Ronald Naul (1998, 29-48), στην εργασία του με τίτλο «Τα Ολυμπιακά ιδεώδη και η Ολυμπιακή Εκπαίδευση για τους Νέους», δηλώνει ότι είναι απαραίτητο να ενδυναμώσουμε τα Ολυμπιακά ιδεώδη τα οποία βοηθούν στο χτίσιμο του χαρακτήρα.

Ο MacNab (1984) στο βιβλίο του «Δακτύλιοι από Άμμο» αναφέρει ότι δίχως εντιμότητα, ο αθλητισμός είναι μία «φάρσα». Ο αθλητισμός είναι δική μας επινόηση. Είναι μία δοκιμή αυτού που είμαστε και αυτού που μπορούμε να γίνουμε. Όταν παραβιάζουμε τους κανόνες καταστρέφουμε την ουσία του αθλητισμού.

Πηγή: Επιστημονική Ημερίδα: Φιλοσοφία, Φυσικές Επιστήμες, Βιοηθική Πανεπιστήμιο Αθηνών, 12/11/2014. Ιωάννα Μάστορα, BA M.ED, PHD, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Επιστημονική και Εργαστηριακή Συνεργάτις Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθηνών: [Βιοηθική και Αισθητική στην Επιστήμη της Κίνησης](#). (απόσπασμα)